

Souhrnná teritoriální informace:

Portugalsko

Velvyslanectví ČR v Portugalsku 9. 6. 2021 6:32

Portugalsko je z hlediska politického zřízení poloprezidentskou republikou.

Nominální výši HDP je Portugalsko 48. největší ekonomikou světa, o příčku lépe je na tom, pokud jde o HDP na obyvatele měřeného paritou kupní síly. Přibližně 70 % hospodářského výkonu představují služby, 24 % průmysl a 6 % zemědělství.

Portugalská ekonomika překovala v roce 2019 i ta nejoptimističtější očekávání a meziročně vzrostla o 2,2 %. Mezi lety 2015 a 2019 tak hospodářství rostlo o 3 % rychleji, než kolik činil průměr eurozóny. Takový průběh konvergence byl po dobu trvání eurozóny nevídaný a umístil Portugalsko na 3. příčku v pomyslném žebříčku růstu od roku 2015 v rámci původní EU15. Za uvedené období dosáhl kumulativní růst portugalské ekonomiky 10,7 % v běžných cenách a 18,1 % nominálně.

Hospodářství mělo na počátku roku 2020 solidně nakročeno, aby trend z roku 2019 dále potvrdilo. Vypuknutí pandemie covid-19 však takové perspektivě učinilo razantní přítrž, i když konečný propad HDP o 7,6 % je mírně lepší, než jaký byl během roku 2020 očekáván. Prognóza růstu pro rok 2021 činí dle centrální Banco de Portugal 3,9 %, a 5,2 % v roce 2022. Inflace by měla v roce 2021 zůstat nízká a mírnější než v eurozóně a dosáhnout 0,7%.

Portugalsko je standardní tržní ekonomikou, která je od roku 1986 součástí EU. Jeho trh je tak volně přístupný českým exportérům, pro které největší příležitosti představují sektory zdravotnictví, dopravní infrastruktury s důrazem na železnice, energetiky, obranného a bezpečnostního průmyslu a civilního leteckého průmyslu.

Obchodní kultura je založena na pozvolném získávání důvěry a budování osobních vztahů. Zvláště v případě státních zakázek je základním předpokladem úspěchu existence kvalitního obchodního zástupce s velmi dobrou znalostí trhu.

Základní údaje	
Hlavní město	Lisabon
Počet obyvatel	10,30 mil.
Jazyk	portugalština
Náboženství	81 % římská katolická, 3 % jiná křesťanská vyznání, 6 % ateisté, 10 % jiná vyznání
Státní zřízení	parlamentní republika s poloprezidentským systémem
Hlava státu	Marcelo Rebelo de Sousa
Hlava vlády	António Costa
Název měny	euro (EUR)
Cestování	
Časový posun	-1 hod
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	Mgr. Petr Šelepka
Ekonomický úsek	Ing. Petr Klíma
Konzulární úsek	Mgr. Irena Válkyková
CzechTrade	ne
Czechinvest	ne
Ekonomika	
Nominální HDP (mld. USD)	221,7
Hospodářský růst (%)	-7,6
Inflace (%)	0,0
Nezaměstnanost (%)	6,8

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchodní vztahy s EU a ČR

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 FTA a smlouvy
- 3.3 Rozvojová spolupráce
- 3.4 Perspektivní obory (MOP)

4 Kulturní a obchodní jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchrana, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Oficiální název státu je Portugalská republika (República Portuguesa). Prezidentem je od 9. 3. 2016 **Marcelo Rebelo de Sousa**, který v březnu 2021 započal druhý pětiletý mandát v pozici hlavy státu.

Jednokomorovým zákonodárným sborem je Shromáždění republiky, ve kterém zasedá 230 poslanců, kteří jsou voleni na 4 roky.

Na základě vítězství levostředové Socialistické strany (PS) v parlamentních volbách v říjnu 2019 je **předsedou vlády António Costa**, který již ve druhém volebním období po sobě vede menšinovou vládu PS. Největší opoziční stranou je v portugalských podmínkách pravostředová Sociálně-demokratická strana (PSD). PS a PSD se obvykle pravidelně střídají u moci, v některých případech i s formální nebo nepsanou podporou dalších menších parlamentních stran.

Portugalská vnitropolitická scéna se vyznačuje vysokou úrovní stability a kultury, což se mj. velmi příznivě projevuje v rámci boje s pandemií nemoci covid-19.

Složení vlády (stav k 10. 5. 2021):

Předseda vlády - **António Costa**

Místopředseda vlády a ministr hospodářství a přechodu k digitalizaci - **Pedro Siza Vieira**

Místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí - **Augusto Santos Silva**

Místopředsedkyně vlády a ministryně úřadu vlády - **Mariana Vieira da Silva**

Ministr vnitra - **Eduardo Cabrita**

Ministr financí - **João Leão**

Ministr obrany - **João Gomes Cravinho**

Ministryně spravedlnosti - **Francisca Van Dunem**

Ministryně pro modernizaci státu a veřejné správy - **Alexandra Leitão**

Ministr plánování - **Nelson de Souza**

Ministryně práce, solidarity a sociálních věcí - **Ana Mendes Godinho**

Ministryně zdravotnictví - **Marta Temido**

Ministr školství - **Tiago Brandão Rodrigues**

Ministr pro vědu, technologie a vysoké školství - **Manuel Heitor**

Ministr životního prostředí a klimatické akce - **João Pedro Matos Fernandes**

Ministr pro infrastrukturu a bydlení - **Pedro Nuno Santos**

Ministryně územní soudržnosti - **Ana Abrunhosa**

Ministryně zemědělství - **Maria do Céu Antunes**

Ministr moře - **Ricardo Serrão Santos**

Ministryně kultury - **Graça Fonseca**

Státní tajemnice pro evropské záležitosti - **Ana Paula Zacarias**

Aktuální složení vlády je k dispozici na jejích webových stránkách.

1.2 Zahraniční politika země

Do tzv. Karafiátové revoluce v dubnu 1974 byla portugalská zahraniční politika vždy spjata se svou historickou rolí během období mořeplavců, objevů nových teritorií a z toho pramenícího postavení koloniální mocnosti. Portugalská diplomacie historicky usilovala o zachování nezávislosti tváří v tvář nebezpečí anexe ze strany Španělska a o zachování portugalsko-britské aliance, jež se datuje od roku 1294 a přetrvává do dnešních dob. Mezi její další cíle patřilo neustálé úsilí o politickou stabilitu na Pyrenejském poloostrově a o potvrzení zájmů Portugalska v Evropě a atlantské oblasti, podobně jako v různých historických obdobích v oblasti Indického a Tichého oceánu.

Demokratizace v polovině 70. let 20. století přinesla také začátek nové éry portugalské zahraniční politiky, která od té doby sleduje tři hlavní priority: evropskou integraci, transatlantickou vazbu a portugalsky mluvící země světa.

Portugalsko je zakládající členskou zemí NATO (1949) a od roku 1986 také členskou zemí Evropské unie. Zemi lze definovat jako oddaného zastávce evropské integrace a úzkých transatlantických vztahů.

Portugalsko významně těží z členství v Evropské unii, kde patří mezi čisté příjemce z jejích fondů. Během svých předsednictví v Radě EU Portugalsko vždy akcentovalo dialog se zeměmi Afriky a aktuálně během předsednictví v 1. pololetí 2021 uspořádalo jednání lídrů EU s Indii. Další dlouhodobou prioritou v rámci EU je posílení dynamiky a konkurenceschopnosti evropské ekonomiky, v posledních letech ale například i otázky spojené se sociálním rozvojem, klimatickou změnou a digitalizací.

Prioritizace vztahů se zeměmi EU, s USA a s portugalsky hovořícími zeměmi na různých kontinentech je vedle aktivní role v mezinárodních organizacích stěžejním znakem portugalské zahraniční politiky v 21. století. V rámci NATO i OSN je Portugalsko aktivním přispěvatelem do mírových misí a kontingentů.

Portugalsko již v 80. letech 20. století iniciovalo myšlenku užší spolupráce zemí hovořících portugalsky, což vyústilo ve formální ustavení Společenství portugalských mluvících zemí (CPLP) v roce 1996. Jeho zakládajícími členskými zeměmi jsou vedle Portugalska také Angola, Brazílie, Kapverdy, Guinea-Bissau, Mosambik a Svatý Tomáš a Princův ostrov. Po získání nezávislosti se v roce 2020 k CPLP přidal také Východní Timor a jako dosud poslední země k CPLP přistoupila v roce 2014 Rovnicková Guinea. V roce 2016 získala pozorovatelský status u CPLP také Česká republika.

Společně se Španělskem se Portugalsko pravidelně účastní iberoamerických summitů. Ve spolupráci s USA, asijskými spojenci a OSN Portugalsko významně podporovalo úsilí Východního Timoru, své někdejší zámořské kolonie, o získání nezávislosti. Aktivita na mezinárodním poli v posledních dekádách přinesly Portugalsku nemalý respekt, o čemž mj. svědčí i řada významných úspěchů ve volbách do vysokých pozic v mezinárodních organizacích. Země je v rámci mezinárodního společenství vnímána jako vážený a vyrovnaný partner, který respektuje ostatní státy a jejich zájmy, prosazuje principy a politiky vedoucí ku prospěchu všech a je velmi důvěryhodný ve způsobu, jakým sleduje své i společné cíle, a jak čelí výzvám, které jsou považuje za vlastní.

1.3 Obyvatelstvo

Počet obyvatel (2019): 10 295 909

Hustota osídlení (2019): 111,5 obyvatele na km² (2019)

Podíl ekonomicky činného obyvatelstva (2020): 50,08 % (50,55 % muži a 49,45 % ženy)

Průměrný roční přírůstek obyvatelstva (2019): 0,19 %

Průměrný věk (2020): 45,1 let

Očekávaná délka života (2019): 80,9 let

Z hlediska demografického má velký význam migrace, jejíž vliv na počet obyvatel je v posledních letech spíše kladný. Příchozí imigranty zejména z Brazílie, portugalsky mluvících zemí Afriky a ze zemí východní Evropy dlouhodobě kompenzoval značný počet zejména mladých Portugalců odcházejících za prací do členských států EU. Významným faktorem je stárnutí populace, v Portugalsku v současnosti žije více než 3,5 milionů penzistů.

Národností složení: Portugalci a ke konci roku 2019 cca 590 tis. příslušníků jiných národností (nejvíce z Brazílie, dále z Kapverd, Rumunska, Ukrajiny a Spojeného království).

Z hlediska náboženského tvoří většinu (81 %) římský katolíci, 3 % jiná křesťanská vyznání, 0,6 % jiná náboženství, 6 % ateisté a zbytek nespecifikováno. Role katolické víry a církve v životě zejména mladých Portugalců však ve srovnání s minulostí klesá.

2 Ekonomie

Podkapitoly:

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

2.1 Základní údaje

Portugalský HDP se v roce 2020 vlivem celosvětové pandemie covid-19 snížil o 7,6 %. Jedná se tak o nejhorší výsledek od 60. let 20. století. Propad je velkou ranou pro ekonomiku, která za rok 2019 vzrostla o 2,2 % za současného malého přebytku veřejných financí a měla solidně nakročeno, aby tento trend v roce 2020 potvrdila. Dle údajů Národního statistického úřadu (INE) přispěl zásadním způsobem k propadu HDP pokles domácí poptávky, a to zejména na straně soukromých spotřebitelů. Tento faktor měl zásadní vliv i na vývoj inflace, která zůstala v roce 2020 nulová. Došlo však k významnému poklesu exportu a příjmů ze služeb souvisejících s cestovním ruchem. Deficit státního rozpočtu dosáhl 5,7 %, veřejný dluh vzrostl o 20,4 mld. EUR. V kombinaci s propadem ekonomiky tak meziročně došlo k významnému nárůstu podílu veřejného dluhu na HDP ze 117,2 % na 133,7 %. Portugalský výsledek byl nicméně lepší než v případě sousedního Španělska (HDP -11 %), na které je domácí ekonomika silně orientována.

Díky vládním podpůrným programům se podařilo udržet relativně nízkou nezaměstnanost, a to na úrovni 6,8 %.

Centrální Banco de Portugal počítá v roce 2021 s růstem HDP o 3,9 %, v roce 2022 by měl růst zrychlit na 5,2 %. Inflace by měla zůstat nízká a mírnější než v eurozóně na úrovni 0,7 %.

Služby se podílejí na tvorbě HDP více než 65,5 % HDP největší přidanou hodnotu portugalské ekonomiky a zaměstnávají přibližně 70 % populace. Významnou roli hraje cestovní ruch, jehož podíl na HDP i s návaznými obory představuje přibližně 19 %. Toto odvětví bylo jedním z těch, které pandemií trpěly nejvíce, když došlo k poklesu o více než 50 %.

Zemědělství tvoří přibližně 2,1 % HDP a zaměstnává 6 % aktivního obyvatelstva. Hlavními zemědělskými produkty jsou obiloviny, ovoce, zelenina a víno. Portugalsko patří mezi 9 hlavních vývozců vína na světě. Potravinářská a zemědělská odvětví byla pandemií covid-19 zasažena jen mírně, neboť distribuční kanály základních potravin na domácím trhu byly chráněny před omezujícími opatřeními. Chov dobytka, výroba mléka a sýrů, pěstování rostlin, květin a drobného ovoce, jakož i další činnosti související s cestovním ruchem (víno, venkovská turistika) a směřující na zahraniční trhy (zejména Španělsko, Francie, Itálie a Spojené království) utrpěly větší ztráty.

Těžba nerostů (měď, cín) představuje významnou část HDP, země je také jedním z hlavních vývozců mramoru. V případě korku připadá na Portugalsko 50 % jeho celosvětové výroby a 60 % exportu.

Průmysl zaměstnává 25 % aktivního obyvatelstva a představuje 18,9 % HDP. Zpracovatelský průmysl je moderní a dominují mu malé a střední firmy. Hlavními odvětvími jsou hutnictví, strojírenství, elektrotechnický a elektronický průmysl, textilní průmysl a stavebnictví. Země posílila svoji roli v automobilovém průmyslu a vyniká ve výrobě forem. Do popředí se posouvají také biotechnologie a informační technologie. Průmysl byl krizí způsobenou covid-19 zasažen silněji než zemědělská výroba.

Ukazatel	2018	2019	2020	2021	2022
Růst HDP (%)	2,9	2,2	-7,6	4,3	4,0
HDP/obyv. (USD/PPP)	36 009,0	37 889,7	35 400,0	37 570,0	39 900,0
Inflace (%)	1,2	0,3	0,0	0,6	1,1
Nezaměstnanost (%)	7,0	6,5	6,8	7,9	6,7
Export zboží (mld. USD)	66,5	65,2	54,6	65,8	70,0
Import zboží (mld. USD)	85,1	83,8	69,9	85,1	90,7
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	-18,7	-18,7	-15,3	-19,3	-20,7
Průmyslová produkce (% změna)	0,1	-2,3	-11,0	6,0	4,3
Populace (mil.)	10,3	10,3	10,3	10,3	10,2
Konkurenceschopnost	34/140	34/141	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Zdroj: EIU, OECD, WEF

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Portugalská vláda plánuje v souvislosti s očekávaným hospodářským oživením po překonání pandemie covid-19 pokračovat v obezřetné rozpočtové politice a průběžně snižovat poměr veřejného dluhu k HDP, který v roce 2020 narostl na 133,6 %. V roce 2021 vláda hodlá hospodařit s rozpočtovým deficitem ve výši 4,5 %, což je po Lucembursku nejnižší hodnota v rámci eurozóny. V návrhu portugalského plánu obnovy a odolnosti, který země předložila do Bruselu v dubnu 2021, je plánováno snížení podílu veřejného dluhu vůči HDP o 16,5 procentních bodů do roku 2024, tedy na 117,1 %.

Platební bilance v roce 2020 (v mil. EUR, Banco de Portugal)

Běžný účet: -2 377, z toho zboží 12 186, služby 8 603, prvotní důchody -3 034 a druhotné důchody 4 240

Kapitálový účet: 2 633

Finanční účet: 780, z toho přímé investice -3 534, portfoliové investice 4 347, finanční deriváty 596, ostatní investice -223, rezervní aktiva -407

Chyby a opomenutí: 525

Devizové rezervy dosahovaly v roce 2020 výše 24,046 mld. EUR, čistá zahraniční zadluženost pak 176, 844 mld. EUR.

Dluhová služba představovala v 3,5 % HDP.

Pokud jde o daně, v autonomní oblasti jsou uplatňovány nižší sazby DPH (Madeira: základní 22 %, střední 12 % a snížená 5 %, Azorské ostrovy: základní 18 %, střední 9 % a snížená 4 %) i daně z příjmu právnických osob (Madeira 14,7 %, Azorské ostrovy 16,8 %).

Veřejné finance	
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-5,7
Veřejný dluh (% HDP)	133,6
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-5,0
Daně	
PO	21 %
FO	14,5 - 48,0 %
DPH	základní 23 %, střední 13 % a snížená 6 %

2.3 Bankovní systém

Portugalský bankovní sektor je dnes v porovnání s obdobím finanční krize v letech 2010 až 2014 odolnější. Došlo ke zvýšení úrovně efektivity, likvidity, kvality aktiv, ziskovosti i solventnosti. Podmínky přístupu k úvěrům jsou velmi příznivé a od roku 2019 konvergují k průměru eurozóny. I nadále však bankovní sektor čelí důležitým výzvám, mezi které patří zpomalení ekonomiky, pokračování politiky nízkých úrokových sazeb v delším časovém horizontu, zvýšení konkurence a možné změny legislativy a regulace.

Na bankovní systém se vztahuje řada omezení, která jinde v Evropě nejsou. Jde mj. o stanovení maximálních úrokových sazeb na spotřebitelské úvěry, zákaz záporných úrokových sazeb u vkladů a zákaz provizi za provoz jednotné sítě bankomatů. V roce 2019 odvětví

zaměstnávalo přes 46 tisíc lidí a bankovní síť čítala 4023 poboček, 13 945 bankomatů a 149 úvěrových institucí (61 bank, 85 vzájemných zemědělských úvěrových bank a 3 spořitelny). Regulační úlohu plní centrální Banco de Portugal, jež stanovuje pravidla, která musí všechny subjekty působící na trzích retailového bankovníctví dodržovat.

Největší bankovní domy v Portugalsku

- 1 Caixa Geral de Depósitos (CGD) je akciová společnost, jejíž kapitál je ze 100 % v rukou státu. Její činnost je však plně srovnatelná s činností jakékoli jiné banky. Jedná se o největší banku v Portugalsku.
- 1 Millennium BCP - Banco Comercial Português je největší soukromou finanční skupinou v zemi a z hlediska podílu na trhu jí patří druhé místo. Je velmi aktivní v Polsku, kde má síť 702 poboček, což je více než v samotném Portugalsku, kde disponuje 477 pobočkami.
- 1 Santander Totta je finanční skupina vedená španělskou Banco Santander, která je největší bankovní skupinou v eurozóně a čtvrtou největší na světě.
- 1 Banco BPI vede mnohostrannou finanční skupinu zaměřenou na bankovníctví s kompletní nabídkou finančních produktů a služeb pro soukromé zákazníky, instituce a firmy. Skupinu v roce 2017 získala španělská La Caixa, nicméně původní portugalský název banky zůstal zachován.
- 1 Novo Banco je z rozhodnutí centrální banky nástupnickou a prozatímní finanční institucí po zkrachované Banco Espírito Santo - BES. Její základní kapitál činí 4,9 mld. EUR a je plně upsán Fondem pro řešení krizí, který je vytvářen z vkladů všech bankovních domů v Portugalsku.

2.4 Daňový systém

Portugalský daňový systém se zakládá na souboru daní státních a komunálních, přímých a nepřímých. Lze jej označit za poměrně přehledný a stabilní. Nepravdělně dochází k dílčím změnám způsobu výpočtu daní z příjmů fyzických osob, zejména co se týče stanovení příjmových pásem, míry zdanění a výše nezdanitelného základu. Výhledově nejsou plánovány žádné významné změny daňového systému.

Daně z příjmu

Daň z příjmu fyzických osob (IRS) je silně progresivní a proměnná v závislosti na počtu vyživovaných osob, nejnižší sazba pro příjmy do 7 112 EUR ročně je 14,5 %, nejvyšší sazba pro příjmy nad 80 882 EUR ročně činí 48 %.

Daň z příjmu právnických osob (IRC) má standardní sazbu 21 %, přičemž v autonomní oblasti (Madeira a Azorské ostrovy) jsou v některých případech uplatňovány nižší sazby. Snížená sazba 17 % (12,5 % v případě vnitrozemí) se uplatňuje na malé a střední podniky, ale jen na prvních 25 000 EUR zisku. Vysoké zisky podléhají přírážkové sazbě, a to 3 % ze zisku v rozmezí 1,5 až 7,5 mil. EUR, 5 % ze zisku mezi 7,5 a 35 mil. EUR a 9 % ze zisku přesahujícího 35 mil. EUR. Obecní přírážka se vybírá ze zdanitelného zisku sazbou do výše 1,5 % v závislosti na obci, což vede k maximální možné souhrnné sazbě daně ve výši 31,5 %.

Daň z nemovitostí (IMI)

Sazby této obecní daně se pohybují mezi 0,3 % a 0,8 % hodnoty nemovitosti, a to v závislosti na jejím typu a rozhodnutí zastupitelstev o konkrétní výši sazby.

Spotřební daně (IEC)

Daň z přidané hodnoty (IVA) – kontinent 23 %, 13 % a 6 %, Madeira 22 %, 12 % a 5 %, Azory 18 %, 9 % a 4 %

Dalšími daněmi jsou daň z minerálních paliv a plynu (ISP), daň z tabáku a tabákových výrobků, daň z lihovin, daň z motorových vozidel

Sociální pojištění

Zaměstnavatel odvádí 23,75 % a zaměstnanec 11,0 %, celkem tedy 34,75 % z příjmu.

3 Obchodní vztahy s EU a ČR

Podkapitoly:

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 FTA a smlouvy
- 3.3 Rozvojová spolupráce
- 3.4 Perspektivní obory (MOP)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s EU

Saldo obchodní bilance Portugalska se zeměmi EU je dlouhodobě výrazně záporné. V rámci platební bilance je tento schodek nahrazován přebytkem, pokud jde o výměnu služeb, a to především zásluhou cestovního ruchu.

Největší obchodní partneři Portugalska v EU na straně exportu (rok 2020, mil. EUR): ES 13 662 , FR 7 270 , DE 6 372 , IT 2 357 , NL 2 008 , BE 1 254 , PL 730 , SE 619 , IE 490 , DK 480. Největšími položkami exportu byla motorová vozidla, stroje a přístroje, kotle, plasty a oblečení.

Největší obchodní partneři Portugalska v EU na straně importu (rok 2020, mil. EUR): ES 22 150 , DE 9 044 , FR 5 012 , NL 3 732 , IT 3 548 , BE 1 963 , PL 1 107 , SE 709 , CZ 487 , HU 474. Největšími položkami importu byla motorová vozidla, kotle, stroje a zařízení, plasty a farmaceutické výrobky.

Obchodní výměna s EU (mil. EUR)

	2018	2019	2020	2021	2022
Export z PT do EU	44 055,2	45 996,2	38 393,8	N/A	N/A
Import PT z EU	57 289,2	61 092,7	50 637,5	N/A	N/A
Saldo PT s EU	-13 234,0	-15 096,5	-12 243,7	N/A	N/A

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy s ČR

Vzájemná obchodní výměna s Portugalskem je z pohledu ČR dlouhodobě přebytková. I v jejím případě se nicméně v roce 2020 projevila pandemická krize, i když ke konci roku se začalo dařit pokles, který ještě v srpnu dosahoval v případě obratu téměř 20 %, mírně snižovat. Celkový obrat vzájemné obchodní výměny se v roce 2020 ve srovnání s rokem 2019 snížil o 11,1 %, když český vývoz poklesl o 13,4 % a dovoz z Portugalska o 7,8 %.

Obchodní výměna mezi ČR a Portugalskem (mil. EUR)

	2018	2019	2020	1-3/2021	2022
Export z ČR do PT	590,9	655,1	567,6	162,5	N/A
Import ČR z PT	429,8	463,2	426,9	129,7	N/A
Saldo ČR	161,1	192,0	140,7	32,7	N/A

Zdroj: ČSÚ

3.2 FTA a smlouvy

Portugalsko je od roku 1986 členským státem EU, jeho trh je tedy z hlediska českého exportu volně přístupný.

Hospodářské vztahy mezi Českou republikou a Portugalskem jsou dále podpořeny následujícími platnými smlouvami, které poskytují právní rámec pro posilování spolupráce v jednotlivých sektorech:

- 1 mezinárodní Dohoda o vzájemné ochraně a podpoře investic, Praha 13. 11. 1993
- 1 mezinárodní Dohoda o zamezení dvojího zdanění, Lisabon 5. 1. 1994
- 1 mezinárodní Dohoda o hospodářské, průmyslové a vědeckotechnické spolupráci, Lisabon 8. 7. 1994

Mezi další bilaterální instrumenty v hospodářské oblasti patří:

- 1 Memorandum o porozumění mezi Hospodářskou komorou ČR a Portugalskou průmyslovou asociací (Associação Industrial Portuguesa – AIP) v Lisabonu a Dohoda o spolupráci s Portugalskou podnikatelskou asociací (Associação Empresarial de Portugal – AEP) v Portu (leden 2004)
- 1 Memorandum o spolupráci mezi Magistrátem města Brno a Magistrátem města Porto (březen 2004)
- 1 Protokol o spolupráci mezi agenturami CzechInvest a AICEP (duben 2010)
- 1 Memorandum o porozumění mezi Svazem průmyslu a dopravy a Portugalskou průmyslovou asociací o zřízení Hospodářské a obchodní rady mezi Portugalskem a Českou republikou (prosinec 2016).
- 1 Memorandum o spolupráci mezi Svazem průmyslu a dopravy ČR a Portugalskou obchodní konfederací - CIP (listopad 2020)

3.3 Rozvojová spolupráce

Celkový objem portugalské rozvojové spolupráce dosáhl v roce 2019 výše 373 mil. USD, což představovalo 0,16 % hrubého národního příjmu (GNI).

Priority rozvojové spolupráce se řídí dvěma hlavními kritérii, kterými jsou priority definované partnerskými zeměmi v jejich národních rozvojových strategiích a specifický potenciál rozvojové spolupráce prostřednictvím společného jazyka a historie, což předurčuje koncentraci prostředků do oblasti vzdělávání a odborné přípravy, posílení kapacit a administrativní kvality státu.

Bilaterální rozvojová pomoc, kterou Portugalsko poskytuje, představuje přibližně 35 % celkové poskytované rozvojové pomoci a je soustředěna zejména do portugalsky mluvících zemí v Africe a do Východního Timoru. Podíl mnohostranné rozvojové pomoci dosahuje 65 %, přičemž tato je ve své většině směřována do institucí EU, do skupiny Světové banky a do systému OSN. V roce 2019 připadalo na 6 hlavních partnerských zemí 61 % portugalské bilaterální rozvojové pomoci. Jejimi hlavními příjemci byly Mozambik (48,8 mil. EUR) a Kapverdy (20,1 mil. EUR). Obě zmíněné země obdržely 43 % z celkové hrubé oficiální rozvojové pomoci. Významná část se týká zvýhodněných úvěrových linek na výstavbu infrastruktury a investic v sektorech obnovitelné energie, životního prostředí, cestovního ruchu a sociálního bydlení.

Z hlediska českých firem je cesta k účasti na rozvojových projektech v cílových zemích možná zejména formou účasti v dodavatelských konsorciích, která jsou mnohdy vedena portugalskými podniky.

3.4 Perspektivní obory (MOP)

► Železniční a kolejová doprava

Dle Národního investičního plánu by do roku 2030 mělo směřovat do budování železniční infrastruktury až 10,5 mld. EUR, počítá se mj. i s vybudováním rychlého železničního spojení mezi metropolemi Lisabon a Porto, které by mělo umožnit absolvovat cestu mezi městy za 1 hodinu a 15 minut. Plánována je dostavba dalších několika páteřních tratí, které by měly zlepšit napojení na evropskou železniční síť. Nejvíce aktuální je dokončení koridoru Sines–Badajoz, které mimo jiné zahrnuje výstavbu úseku Évora–Elvas o délce 79 km. Hodnota investice by měla dosáhnout 900 mil. EUR. Kromě výstavby nových tratí je plánována i elektrifikace a modernizace stávajících úseků a také obnova zastaralého vozového parku, kde se počítá s nákupem 129 vlakových souprav (62 městských, 55 regionálních a 12 dálkových). Příležitostí pro české firmy může být i kontinuální modernizace a posilování městské hromadné dopravy v největších městech Lisabonu a Portu, zejména co se týče příměstských železnic a tramvají.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Pandemie covid-19 naplno odhalila nepřipravenost zejména veřejného zdravotnického sektoru, který dlouhodobě trpí nedostatkem investic

spojeným s poklesem kvality a dostupnosti lékařské péče. Zvýšení objemu investic do zdravotnictví patří mezi jednoznačné vládní priority, již pro rok 2021 byl rozpočet veřejného zdravotnického systému SNS opakovaně navýšen až na 12,1 mld. EUR. V této souvislosti lze očekávat nové příležitosti při rekonstrukci nemocnic a obnově jejich vybavení. V současnosti je realizována výstavba pěti velkých nemocnic po celé zemi a na Madeiře. Dlouhodobé zhoršování státem poskytované zdravotní péče a její dostupnosti a rozvoj zdravotní turistiky vede také k investicím do soukromých zdravotnických zařízení. Stejně jako v ostatních evropských zemích je i zde klíčovým faktorem stárnoucí populace. V této oblasti existuje možná návaznost i na trhy dalších lusofonních zemí.

► Obranný průmysl

Na základě zákona o vojenském plánování probíhá v letech 2019 až 2030 obnova vybavení ozbrojených sil. Zákon počítá s investicemi o celkové výši 4,74 mld. EUR, což je o 1,58 mld. EUR více, než kolik obsahovala jeho předchozí verze z roku 2015 pro plánovací období 2015 až 2026. Plánována je obnova lehkých obrněných vozidel (4x4) a modernizace v oblasti satelitních komunikací, kybernetické obrany, vojenských informací a polních nemocnic. V souvislosti s opakujícími se tragickými lesními požáry je plánován i nákup či pronájem leteckých prostředků pro boj s ohněm. Zde jsou zajímavé příležitosti i pro dodavatele statických monitorovacích zařízení a dronů.

► Energetický průmysl

Rozvoj zelené ekonomiky včetně obnovitelných zdrojů energie je jednou z priorit portugalské vlády, která se hlásí k potřebě urychlení přechodu k cirkulární, resp. uhlíkově neutrální ekonomice. Nejvýznamnější sázkou portugalské vlády v rámci snahy o dekarbonizaci ekonomiky a vyhovění cílům plynoucích z Green Deal na unijní úrovni jsou masivní investice do výroby vodíku, kterým by země ráda v dohledné době nahradila energii získávanou spalováním zemního plynu. Vláda předpokládá, že země bude schopna do vodíkového řetězce v příštím desetiletí mobilizovat investice ve výši přes 7 mld. EUR, které vytvoří až 12 tisíc pracovních míst. Portugalsko plánuje do roku 2030 instalaci elektrolyzérů s výrobní kapacitou ve výši 2 až 2,5 GW, přičemž 1 GW bude generovat hlavní projekt ve městě Sines. Během příštích 15 let budou rovněž alokovány národní prostředky ve výši 320 mil. do dotací na výstavbu a provoz kogeneračních jednotek spalujících biomasu. Jedná se o preventivní opatření, s jehož pomocí má být likvidován odpad z lesů v rámci boje proti každoročně se opakujícím ničivým požárům. Zařízení pro výrobu energie z vodních i větrných zdrojů jsou v Portugalsku částečně vyráběna, ale rovněž z výrazné části dovážena, v čemž lze spatřovat příležitosti pro české firmy. Další příležitostí je nutné posilování rozvodné elektrické sítě, ke kterému Portugalsko nutí vyvažování výkyvů ekologických zdrojů, a budování propojení Portugalska se španělským a dále celoevropským energetickým trhem.

► Civilní letecký průmysl

Letecký průmysl se v Portugalsku úspěšně rozvíjí díky brazilskému výrobcí letadel Embraer, který v zemi provozuje dvě továrny a je většinovým vlastníkem tradičního výrobního a opravárenského podniku OGMA. V současné době je plánována výstavba třetí továrny a rozšiřování výroby. České společnosti z oblasti leteckého průmyslu již s Embraerem úspěšně spolupracují. Současně je vzhledem k zvyšujícímu se leteckému provozu nutno posílit pozemní infrastrukturu. Ve stádiu přípravy je výstavba druhého civilního letiště v Lisabonu, které bude určeno především pro nízkonákladové lety a mělo by vyrůst na místě stávajícího vojenského letiště na levém břehu ústí řeky Tejo.

Přehled strategických příležitostí pro české exportéry v Portugalsku je k dispozici na portálu BusinessInfo.cz.

4 Kulturní a obchodní jednání

Podkapitoly:

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

4.1 Úvod

Portugalská obchodní kultura je zaměřena na budování vztahů. V hierarchické struktuře mnoha portugalských společností a organizací hraje důležitou roli věk a seniorita, téměř všechna relevantní rozhodnutí jsou přijímána vedením organizace a za zavřenými dveřmi. Proces rozhodování obvykle vyžaduje řadu jednání a více fází zvažování, nelze očekávat konečný výsledek okamžitě. Ve srovnání s některými zeměmi např. v severní Evropě se tolerance ke změnám a nekonvenčním řešení v Portugalsku jeví jako omezenější. Lidé obecně dávají přednost práci s někým, koho dobře znají, kterého respektují a důvěřují mu. Jsou také upřednostňovány osobní schůzky před konferenčními hovory a e-maily. Na rozdíl od svých sousedů na Pyrenejském poloostrově, Španělsku, Portugalci méně gestikulují. Během jednání zůstávají vždy klidní a vyhýbají se silnějším emocionálním projevům.

4.2 Oslovení

První kontakt a vyjádření zájmu o schůzku by měly být ideálně učiněny s předstihem alespoň dvou týdnů, vhodné je i opětovné potvrzení schůzky několik dní před jejím uskutečněním. Není vhodné plánovat jednání během měsíce srpna, neboť se v Portugalsku jedná o špičku období dovolených. Podobně nepraktické co se týče plánování schůzky, jsou i dny před Vánoce a Novým rokem. Obvyklá pracovní doba je od pondělí do pátku od 8:30 hod. nebo 9:00 hod. do 18:00 hod. s delší přestávkou na oběd v trvání 1 až 2 hodin, kterou je případně možno využít k uskutečnění jednání.

4.3 Obchodní schůzka

Pro sjednání obchodní schůzky se jako vhodný jeví prvotní telefonický kontakt s dostatečným předstihem, na jehož základě se dále dohadují detaily setkání prostřednictvím e-mailu. První schůzky jsou spíše formální a většinou probíhají v sídle jedné ze stran. Na straně portugalského partnera se obvykle jednání účastní více lidí. Dochází k vzájemnému představení se a výměně kontaktních informací včetně vizitek. Následná jednání již mohou probíhat i v méně formálním prostředí (restaurace, kavárny apod.). Je možné obdarovat partnera menším dárkem s vazbou na firmu nebo na ČR. Obdržené dárky se rozbalují, je vhodné vyjádřit potěšení. Pokud jde o dochvilnost, postoj Portugalců je přiměřeně uvolněný. Ačkoliv by se mohlo zdát, že portugalským partnerům na dochvilnosti v obchodním nebo společenském kontextu příliš nezáleží, od cizinců ji obvykle očekávají.

Navázání obchodní spolupráce obvykle nějakou dobu trvá. Portugalci mají určitý odpor ke změnám, a proto může být vstup na konkurenční trh poněkud náročný. Po překonání úvodních bariér však mají Portugalci tendenci být spolehlivými a dlouhodobými obchodními partnery. Ačkoliv je v Portugalsku dominantní katolická víra, náboženská otázka se v obchodních vztazích neodráží.

Portugalci upřednostňují jasnou a stručnou komunikaci. Zástupce české firmy by proto měl být na jednání vždy dobře připraven. Na jeho začátku se očekává stručné představení společnosti a jejích referencí a úspěchů. Rovněž je vhodné zmínit pozitivní ekonomické aspekty České republiky, neboť ne vždy o nich mají portugalské partnery dobrý přehled. Během jednání je vhodné používat jasnou argumentaci, není nutno zacházet do zbytečných detailů. Na konci jednání je vhodné shrnout hlavní prvky a pozitiva naší nabídky.

Pokud jde o obchodní jednání, jsou Portugalci obvykle rezervovaní a emoce příliš neprojevují. Vhodným způsobem jak „prolomit ledu“, je zmínka o významných postavách či událostech v Portugalsku.

Mezi podnikateli, kteří pocházejí ze dvou největších portugalských metropolitních oblastí, lze pozorovat určité rozdíly. Zatímco podnikatelé ze severního Porta a okolí si cení více osobního kontaktu a bývají přátelštější, otevřenější a emotivnější, podnikatelé z oblasti hlavního města Lisabonu vyznávají více „korporátní kulturu“ a upřednostňují spíše profesionální kontakt před bližším osobním.

V dalších fázích obchodních vztahů, kdy se jednání odehrávají již nezřídka i v restauracích, bývá nedílnou součástí tabule dobré víno.

V pracovním prostředí obvykle Portugalci cení eleganci a módu, všímají si i značek a doplňků. Oblečení vnímají jako odraz společenského postavení a úspěchu.

Co se týče složení jednacího týmu, obchodní delegace by měla v ideálním případě zahrnovat vedoucího pracovníka, nejlépe ředitele, jakož i technického pracovníka, který bude schopen prezentovat nabízený produkt detailněji i z technického hlediska. Nezáleží na věkovém ani genderovém složení týmu.

V Portugalsku nebývá častým zvykem zvat obchodní partnery domů a neočekává se to ani od partnerů. Většina schůzek se odehrává v jednacích místnostech či kancelářích, případně v méně formálním prostředí jako jsou restaurace či kavárny. Pokud však jsme pozváni na večeři ke kolegovi nebo obchodnímu partnerovi domů, je vhodné přinést hostiteli, případně jeho manželce, dárek, což může být víno, květiny, čokoláda, broušené sklo, typická keramika apod.

4.4 Komunikace

Potřeba tlumočení

Portugalci, zejména pokud jde o mladší generace, obvykle dobře ovládají anglický jazyk, a proto by ve většině případů nemělo být nutné využívání služeb tlumočnicka. Pokud jde o firemní a propagační materiály, anglický jazyk nepředstavuje problém. Pakliže má však český partner možnost prezentovat se materiály v portugalském jazyce, určitě tím udělá u partnerů dobrý dojem. V této souvislosti je však vhodné věnovat pozornost rozdílu mezi portugalskou a brazilskou portugalsčinou. Mýlná je poměrně obvyklá představa, že by bylo v Portugalsku možné vystačit se španělštinou, jejíž používání by mohlo být naopak vnímáno negativně.

Jazyková vybavenost

Angličtinu obvykle zvládají zejména mladší generace portugalských podnikatelů. Starší generace zpravidla ovládají častěji francouzštinu. V případě velmi malých firem či podnikatelů v pokročilejším seniorním věku však může nastat s jazykem vzájemné komunikace problém, a proto je vhodné si tuto otázku vyjasnit předem.

Komunikační tabu

Politickým, náboženským či jiným kontroverzním tématům je vhodné se při obchodních jednáních raději vyhnout.

Formy komunikace (osobně, e-mail, telefon atd.)

Ačkoliv Portugalci obecně preferují, minimálně v prvotní fázi, osobní kontakt, v dalším průběhu komunikace není problém řešit rutinní záležitosti prostřednictvím e-mailu nebo telefonu.

4.5 Doporučení

V první řadě je vhodné pečlivě zvážit, zda relativně malý portugalský trh se svými specifiky je vhodným cílem pro uplatnění našeho produktu či služby. Portugalská ekonomika prochází proměnou, která se na jedné straně vyznačuje snahou o modernizaci a zefektivnění základní infrastruktury, ale i otevřeností k inovativním a moderním řešením, které jsou v souladu s dobou. Aktuálními hesly jsou obnovitelné zdroje energie, digitalizace, smart cities apod.

V této souvislosti je vždy dobré si uvědomit silnou ekonomickou provázanost Portugalska se Španělskem, se kterým má země jedinou pozemní hranici. Nezřídka se stává, že obchodní zástupce či distributor zahraniční firmy ve Španělsku pokrývá i portugalský trh. Na druhou stranu má z historických důvodů Portugalsko tradičně silné ekonomické vazby na své bývalé kolonie, a to zejména v Africe, což se týká i znalostí tamní obchodní kultury.

Portugalským obchodním partnerům je vhodné prezentovat dosavadní reference naší firmy, resp. nabízeného produktu či služby, a to pokud možno z vyspělých trhů.

Ačkoliv to na společném trhu EU není nutnou podmínkou, v realitě Portugalska platí, že je nanejvýš vhodné mít pro dlouhodobé působení na trhu místního distributora, který již disponuje sítí obchodních partnerů a dokonalou znalostí trhu. V případě zájmu o získání zakázky ve státním sektoru je kvalitní domácí partner de facto nutností.

V zájmu dlouhodobého úspěšného působení na portugalském trhu je vhodné po navázání profesionálního kontaktu nenásilně budovat i dobré

osobní vztahy.

4.6 Státní svátky

V Portugalsku jsou následující státní svátky:

- 1 Nový rok - 1. leden
- 1 Velký pátek - pohyblivý svátek (březen-duben)
- 1 Den svobody - 25. duben (výročí tzv. Karafiátové revoluce 1974)
- 1 Svátek práce - 1. květen
- 1 Svátek těla a krve páně (Corpus Cristi) - pohyblivý svátek (60 dní po Velikonocích)
- 1 Den Portugalska, Camõese a Portugalských společenství - 10. červen
- 1 Nanebevzetí Panny Marie - 15. srpen
- 1 Svátek vyhlášení republiky - 5. říjen
- 1 Svátek všech svatých - 1. listopad
- 1 Svátek obnovení nezávislosti - 1. prosinec
- 1 Neposkvrněné početí - 8. prosinec
- 1 Vánoce - 25. prosinec

Mimo státních svátků v Portugalsku existují i svátky regionální a městské (např. Lisabon - 12. 6., sv. Antonín; Porto - 24. 6., sv. Jan).

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

5.1 Vstup na trh

Portugalsko coby součást jednotného trhu EU je těsně navázáno na své tradiční dodavatele - Španělsko, Německo, Francii a další členské země EU. Případným zájemcům o vývoz do Portugalska lze doporučit navázat partnerství se silnými místními firmami, což může pomoci také k proniknutí do některých afrických teritorií, zejména Angoly, Mosambiku či dalších bývalých portugalských kolonií. Také účast v tendrech vyhlašovaných v Portugalsku bez silného domácího a místních poměrů dobře znalého partnera obvykle nemá velkou šanci na úspěch.

Distribuční a prodejní síť dosahuje v současné době jedné z nejvyšších úrovní centralizace v rámci států Evropské unie. Pro případnou realizaci spotřebního zboží na portugalském trhu je proto výhodnější navazovat přímé obchodní vztahy s největšími společnostmi v oblasti hypermarketů - Makro, Jumbo (skupina Auchan), Modelo-Continente (skupina Sonae), Pingo Doce (skupina Jerónimo Martins) nebo s distribučními a obchodními společnostmi a asociacemi.

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Nejčastějšími právními formami podnikatelských subjektů v Portugalsku jsou ekvivalenty českých s. r. o., případně OSVČ. Podobně existují i jiné typy právních forem, jako je známe z ČR, a to i se všemi srovnatelnými náležitostmi, výhodami a případnými nevýhodami. Role solidního obchodního zástupce na místním trhu je z pohledu českého exportéra neocenitelná, přičemž jeho konkrétní právní forma není z hlediska realizace obchodních případů důležitá.

Proces založení obchodní společnosti v Portugalsku má několik fází:

- 1 Definice aktivity společnosti a jejího jména
- 1 Určení data ve veřejné listině pro založení společnosti
- 1 Podpis veřejné listiny u notáře (společnost však může být založena i online na portálu www.empresanahora.pt nebo www.portaldaempresa.pt)
- 1 Určení počátku činnosti a registrace jako plátce daní
- 1 Registrace u obchodního rejstříku
- 1 Registrace u správy sociálního pojištění

Na stránkách agentury AICEP lze nalézt bližší údaje týkající se podnikání fyzických i právnických osob v Portugalsku. Další užitečné informace jsou k dispozici také například na stránkách Světové banky.

5.3 Marketing a komunikace

Doporučené reklamní agentury

Havas Portugal
Tel: +351 218 910 600
E-mail: geral@havas.com
Web: <https://pt.havas.com/>

Fuel
Tel: +351 218 937 110
E-mail: fuel@fuel.pt
Web: <https://www.fuel.pt/>

VMLY&R
Tel: +351 213 127 300
E-mail: pedro.gonzalez@vmlyr.com
Web: <https://www.vmlyr.com/pt-pt/portugal>

Partners
Tel: +351 213 703 070
E-mail: tomas.froes@partners.pt
Web: <http://partners.pt/>

BAR Ogilvy
Tel: +351 967 181 300
E-mail: barogilvy.portugal@barogilvy.com
Web: <https://barogilvy.pt/>

Doporučené PR agentury

Global Press
Tel: +351 213 944 020
E-mail: gp@global-press.com
Web: <https://global-press.com/>

Key Message Comunicação Estratégica
Tel.: +351 962 525 045
E-mail: geral@keymessage.pt
Web: <http://keymessage.pt/>

Lewis
Tel: +351 210 415 952
E-mail: hellolisbon@teamlewis.com
Web: <https://www.teamlewis.com/>

Adagietto
Tel: +351 210 737 700
E-mail: bemvindo@adagietto.pt
Web: <https://www.adagietto.pt/>

Pondera
Tel: +351 213 933 690
E-mail: geral@pondera.pt
Web: <https://www.pondera.pt/>

Doporučené HR agentury

Michael Page
Tel: +351 210 419 110

E-mail: lisboa@michaelpage.pt
Web: <https://www.michaelpage.pt/>

Hays
Tel: +351 217 826 560
E-mail: marketing@hays.pt
Web: <https://m.hays.pt/>

ManPower
Tel: +351 300 032 623
E-mail: geral@manpowergroup.pt
Web: <https://www.manpowergroup.pt/>

Randstad
Tel: +351 800 244 244
E-mail: randstad@randstad.pt
Web: <https://www.randstad.pt/>

Egor
Tel: +351 213 896 300
E-mail: dgcomercial@egor.pt
Web: <https://egor.pt/>

Trendem posledních let jsou stále větší investice velkých společností do reklamy v digitálním prostoru. Přestože tyto firmy nadále inzerují i v tradičních médiích, jakými jsou televize, rozhlas nebo tištěná média, stále více sázejí i na digitální kanály a sociální sítě jako například facebook a instagram. Vzhledem k tomu, že počet sportovních a kulturních akcí v posledních letech v Portugalsku roste, zvyšuje se i objem tradiční i digitální inzerce značek, které patří mezi sponzory těchto akcí. Své místo na trhu si udržují i klasické billboardy.

Portugalsko je moderní a velmi otevřená země, pokud jde o nové přístupy k reklamě. Stále více se v reklamách prosazuje humor a užití nápaditých kontextů. Pokud jde o nejčastější chyby v marketingových strategiích, nejedná se o v případě Portugalska o žádná konkrétní specifika, ale spíše o nedostatky, které obecně platí na západních trzích. Patří sem zejména nedostatečná definice cílového publika, problematické měření návratnosti investic do reklamy, neschopnost jasně prezentovat cíle firmy a nedostatečný *follow-up* po realizaci marketingové kampaně.

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Systém ochrany duševního vlastnictví v Portugalsku je dán legislativou Evropské Unie a mezinárodními smlouvami, jimiž je Portugalsko vázáno. Portugalsko je také členem Světové organizace pro duševní vlastnictví (WIPO) v Ženevě.

Registrace ochranných známek, patentů a designu probíhá u Národního institutu průmyslového vlastnictví (Instituto Nacional da Propriedade Industrial - INPI). Ochranou autorských práv se zabývá Obecná inspekce kulturních aktivit - (Inspeção Geral das Actividades Culturais - IGAC). Všechny komunitární ochranné známky a design registrované u Úřadu pro harmonizaci vnitřního trhu (OHIM) jsou platné v Portugalsku. Portugalsko také uznává ochranné známky registrované v rámci WIPO.

Od roku 2012 v Portugalsku existuje specializovaný soud zaměřený výhradně na ochranu duševního vlastnictví. Další ze způsobů, jak řešit spory týkající se duševního vlastnictví, je před Arbitrážním centrem pro průmyslové vlastnictví, doménová jména a názvy firem - ARBITRARE. Arbitráže mohou být vedeny v portugalsštině nebo v angličtině, a to i online.

5.5 Trh veřejných zakázek

Režim zadávání veřejných zakázek je v Portugalsku aplikován podobně jako v ostatních členských státech Evropské unie. Povinné je zveřejnění zakázky alespoň v jednom celostátním deníku a v Diário da República (sbírka zákonů). Z tohoto hlediska jsou významné zejména projekty, které jsou prioritní z hlediska vládních investičních programů. Jsou převážně zaměřeny na budování a modernizaci infrastruktury a na oblast životního prostředí. Realitou zůstává, že podstatně větší možnosti podílet se na projektech v rámci veřejných zakázek mají ty firmy, které úzce spolupracují s místními subjekty, neboť ty znají podstatně lépe místní zvyklosti a mají potřebné osobní kontakty.

Velké soutěže s mezinárodní účastí vyhlašuje portugalská vláda a ministerstva na internetových stránkách EU Tenders Electronic Daily, proto

Lze jen doporučit jejich průběžné sledování. Všechny veřejné zakázky (celostátního i místního významu ze všech oborů) jsou uveřejňovány specializovaným vládním portálem Base. Přehlednější jsou však soukromě provozované portály jako například Vector 21, který sice vyžaduje placenou registraci, ale umožňuje vyhledávání a zaslání aktuálních informací prostřednictvím e-mailu. Obdobným portálem je také AcinGov.

Pravidla pro přihlašování do vypsaných tenderů se v jednotlivých případech liší a odvíjejí se od konkrétních podmínek, podobně jako požadavky na předložení dokumentace.

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Platební podmínky v obchodním styku bývají standardní a k jejich postupnému rozvolňování dochází v případě dlouhodobých obchodních vztahů. České firmy zaznamenávají problémy s platební morálkou svých portugalských partnerů jen sporadicky.

Standardní maximální doba splatnosti faktur je 60 dní, smluvně však může být snížena i prodloužena.

Při uzavírání obchodních smluv se doporučuje, aby tyto smlouvy obsahovaly klauzuli o určení rozhodného práva a místa řešení sporů. Nebudou-li tyto informace zmíněny ve smlouvě, může se pro spory mezi občany z Evropské Unie použít Nařízení č. 1215/2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech a Nařízení č. 593/2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy.

Česká republika v roce 1993 uzavřela s Portugalskem bilaterální Dohodu o ochraně přímých zahraničních investic. V případě investičního sporu by se měl investor nejprve snažit vyřešit daný spor smírem. Pokud situaci nelze vyřešit tímto způsobem a trvá-li tento stav déle než 6 měsíců, investor má právo se obrátit na soud v místě své investice nebo se může obrátit na International Centre for Settlement of Investment Disputes (ICSID) či může využít ad hoc arbitráže s pravidly UNCITRAL.

V případě potřeby je možné se obrátit na Portugalskou advokátní komoru:

E-mail: cons.geral@cg.ao.pt

Tel. +351 218 823 550

Fax +351 218 862 403

V případě neznalosti cizího jazyka existuje možnost využít služeb portugalské advokátní kanceláře JUDr. Tatiany Kytkové (tatiana.kytkova-52707L@adv.ao.pt, tel. +351 91 38 34 311), se kterou je možno komunikovat česky/slovensky.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Pro vstup a pobyt v Portugalsku platí režim volného pohybu osob v rámci EU. Občané ČR tak mohou vstupovat do Portugalska s platným cestovním pasem nebo s platným občanským průkazem. Při pobytu delším než 90 dní je nutné požádat o registraci v místě bydliště. Další informace jsou k dispozici na webu cizinecké policie SEF.

Portugalsko je podle Global Peace Index (GPI) po Islandu a Novém Zélandu třetí nejbezpečnější zemí na světě, v rámci EU zaujímá první místo. Na místech s vysokou koncentrací turistů je nicméně vhodné dbát zvýšené opatrnosti z důvodu výskytu kapesních krádeží.

Síť ubytovacích zařízení je velmi pestrá a bohatá ve všech cenových hladinách.

Země je součástí eurozóny, velmi rozšířeno je používání platebních karet.

V celém Portugalsku je voda z vodovodní sítě pitná.

Na kratší vzdálenosti se doporučuje cestovat MHD, případně využít služeb taxi (včetně Uber, Bolt apod.). Také je možný pronájem osobních vozů včetně pojištění na letištích a dalších místech za ceny srovnatelné s ČR.

Pro přesun z letiště v Lisabonu do centra města lze využít metro. Z centra na velvyslanectví ČR je nejhodnější spojení autobusem č. 714 (zastávka Rua Pero Alenquer).

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

Jako člen Evropské unie Portugalsko uplatňuje na svém území právní předpisy EU, které umožňují volný pohyb pracovníků. Při registraci u příslušného daňového úřadu a úřadu sociálního zabezpečení je nutné předložit platný doklad totožnosti. Od roku 2006 nepotřebují občané České republiky v Portugalsku pracovní povolení k podání žádosti o zaměstnání. Zdravotní péče ve veřejném zdravotním systému je dostupná na základě předložení evropského průkazu zdravotního pojištění. Rovněž přístup k sociální péči je poskytován ostatním občanům EU stejně, jako by byli občany Portugalska.

V roce 2021 činí minimální mzda 665 EUR, průměrná mzda v roce 2020 dosahovala 1304 EUR.

5.9 Veletrhy a akce

Nejvýznamnější veletrhy a výstavy v Portugalsku v roce 2021
(přehled reflektuje změny termínů v důsledku pandemie covid-19)

Výstaviště FIL Lisabon

BTL Bolsa de Turismo de Lisboa - mezinárodní veletrh cestovního ruchu - odložen na jaro 2022

Motorclassico - veletrh historických vozů - 25. - 27. 6. 2021

FIA - Feira Internacional do Artesanato - mezinárodní veletrh řemesel - 26. 6. - 4. 7. 2021

Portugal Smart Cities - 14. - 16. 9. 2021

SEGUREX - mezinárodní veletrh obranných a bezpečnostních technologií - 14. - 16. 9. 2021

Tektónica - mezinárodní stavební veletrh - 6. - 9. 10. 2021

SIL - Salão Imobiliário de Portugal - veletrh nemovitostí - 7. - 10. 10. 2021

DECORHOTEL - veletrh zařízení a služeb pro hotelnictví - 21. - 23. 10. 2021

Lisboa Games Week - 25. - 28. 11. 2021

Web Summit - jedna z největších technologických konferencí na světě - 1. - 4. 11. 2021

Výstaviště Exponor Porto

Empack and Logistics & Automation - mezinárodní veletrh obalů, skladování a logistiky - odložen na 26. - 27. 5. 2022

Expo Cosmética - mezinárodní veletrh estetiky, kosmetiky a kadeřnických služeb - 6. - 10. 10. 2021

EMAF - mezinárodní veletrh strojů a zařízení - 1. - 4. 12. 2021

6 Kontakty

Podkapitoly:

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Velvyslanectví České republiky v Lisabonu

(Embaixada da República Checa em Lisboa)

Rua Pêro de Alenquer, 14

Restelo 1400-294 Lisboa

Tel.: +351-21 301 04 87, 21 301 35 29

Fax: +351- 21 301 06 29

E-mail: lisbon@embassy.mzv.cz

E-mail (konzulární úsek): consulate_lisbon@mzv.cz

E-mail (ekonomický úsek): commerce_lisbon@mzv.cz

Web: <http://www.mzv.cz/lisbon>

Hodiny konzulárního úseku pro veřejnost jsou od pondělí do čtvrtka od 9:00 do 12:00 hod.

Pozn.: Velvyslanectví ČR v Lisabonu je akreditováno také pro Kapverdskou republiku a Demokratickou republiku Svatého Tomáše a Princova ostrova.

Honorární konzulát ČR v Porto

Praça General Humberto Delgado, 267, Piso 4, Sala 12

4000-288 Porto

Tel.: +351 933 229 423

E-mail: porto@honorary.mzv.cz

Web: <http://www.czporto.pt>

Hodiny pro veřejnost jsou v úterý od 9:30 do 12:00 hod.

Honorární konzulát ČR ve Faro

Avenida 5 de Outubro, 55, I. Esq.

8000 Faro

Tel.: +351-289 804 478

Fax: +351-289 806 310

E-mail: faro@honorary.mz.cz

Web: <http://www.farocz.org>

Hodiny pro veřejnost jsou ve středu od 15:00 do 18:00 hod.

Honorární konzulát ČR ve Funchal (Madeira)

Avenida Arriaga No. 75

Marina Shopping No. 247

9125-055, Funchal

Tel.: +351 291 280 600 (pevná linka)

Tel.: +351 913 093 132 (mobilní telefon)

E-mail: Consulrcheca@gmail.com

Úřední hodiny: po předchozí domluvě

Honorární konzulát ČR v Ponta Delgada (São Miguel, Azorské ostrovy)

Rua Manuel da Ponte 29,
9500-085 Ponta Delgada
Tel.: +351-296 201 830
Fax: +351-296 201 839
E-mail: geral@lcca.pt

Hodiny pro veřejnost jsou ve středu od 9:00 do 12:30 hod. a od 14:00 do 18:00 hod. (po předchozí domluvě).

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

112 - jednotné bezplatné tel. číslo pro stavy nouze (záchranka, policie, hasiči)
218 413 700 - letiště v Lisabonu, informace o přiletech a odletech
800 202 5596 - linka na pomoc turistům
118 - informace o národních telefonních číslech
1820 - informace o mezinárodních telefonních číslech
800 250 250 - intoxikace
+351 919 319 422 - nouzová linka Velvyslanectví ČR v Portugalsku

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

Prezident republiky: <https://www.presidencia.pt/>

Vláda: <https://www.portugal.gov.pt/pt/gc22>

Ministerstva

Ministerstvo hospodářství a přechodu k digitalizaci

Ministerstvo financí

Ministerstvo zahraničních věcí

Ministerstvo národní obrany

Ministerstvo zemědělství

Ministerstvo moře

Ministerstvo vnitra

Ministerstvo spravedlnosti

Ministerstvo zdravotnictví

Ministerstvo školství

Ministerstvo vědy, technologie a vysokého školství

Ministerstvo práce, solidarity a sociálního zabezpečení

Ministerstvo pro modernizaci státu a veřejné správy

Ministerstvo kultury

Ministerstvo plánování

Ministerstvo pro infrastrukturu a bydlení

Ministerstvo životního prostředí a klimatické akce

Ministerstvo územní soudržnosti

Vládní agentury řízené Ministerstvem hospodářství

AICEP - vládní agentura na podporu investic a zahraničního obchodu (obdoba CzechTrade + CzechInvest)

IAPMEI - vládní agentura na podporu malého a středního podnikání

Podnikatelské komory a svazy

AIP - Portugalská průmyslová asociace

AEP - Portugalská podnikatelská asociace

ANPMES - Národní asociace malých a středních podniků

CCIP - Portugalská obchodní a průmyslová komora

CCITPRC - Komora pro obchod, průmysl a cestovní ruch Portugalsko - Česká republika

Česko-portugalská obchodní komora

Důležité adresy pro podnikatele

Banco de Portugal - centrální banka

Portal das Finanças - generální ředitelství daní a cel

INE - národní statistický úřad

Média

RTP - veřejnoprávní TV a rozhlas

SIC Notícias - zpravodajský portál televize SIC

Público - deník

Diário de Notícias - deník

Observador - zpravodajský portál